

Մ Ա Տ Ե Ն Ա Խ Օ Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

20) Абр. Гукасовъ. Основныя черты строенія Армянскаго нагорья. Съ картой. Тифлисъ, 1901 г. (отд. отт. изъ XXII-ой кн. „Записокъ“ К. О. И. Р. Г. О.)

Երկրի անցեալը գրուած է նրա հաստ կեղևի շերտերում: Այդ հողային էջերի մէջ ցրուած են բոյսերի և կենդանիների քարացած մնացորդներ, որոնց շնորհիւ երկրաբանը իմանում է երկրի գլխով միլիոնաւոր դարերի ընթացքում անցած-դարձածները: Այդ ահագին ժամանակաշրջանում մեր երկրի ոչ միայն օրգանական կեանքը, այլ և նրա մակերևոյթը անթիւ փոփոխութիւնների են ենթարկուել. այնտեղ, ուր այժմ ցամաք է, մի ժամանակ ծով է եղել և ընդհակառակը: Այնտեղ, ուր առաջ տափարակներ էին տարածւում—այժմ խրոխտ կանգնած են հսկայական լեռնաշղթաներ ձիւնափայլ գագաթներով. իսկ մի այլ տեղ նախկին լեռները մաշուել, քայքայուել են և հարթ դաշտեր առաջացրել:

Երկրի իւրաքանչիւր կէտում կարելի է տեսնել նրա անհուն անցեալի հետքերը և նրա մակերևոյթի փոփոխութիւնները: Լեռների կնճիռներն ու նրանց խճճուած հանգույցները ևս իրանց ուղղութիւնների մէջ որոշ կանոնաւորութիւն են ցոյց տալիս: Ահա գլխաւորապէս այդ վերջին հարցին է նուիրուած վերև յիշած գրքոյի Նիւթը: «Այս գրութեան նպատակն է, ասում է հեղինակը, պարզել Հայկական լեռնաշխարհի կազմութեան հիմնական գծերը և ցոյց տալ նրա կապը հարևան երկրների հետ՝ գոյութիւն ունեցող երկրաբանական և տեղադրական նիւթերի, ինչպէս և անձնական գիտողութիւնների հիման վրայ: Եւ հեղինակին որոշ չափով աջողուել է հասնել իր նպատակին, ինչպէս կարելի է համոզուել նաև նրա կազմած քարտէզից:

Դժբախտաբար գրուածքի լեզուն չոր ու ցամաք է, ծանր

ու նեղ մասնագիտական, այդ պատճառով դժուարութեամբ է կարգացում, չը նայած անգամ բրօշիւրի փոքր ծաւալին (37 երես)։ Մեզ թւում է, որ գիտական լրջութիւնը կարելի է միայնել ոճի պարզութեան և դիւրամատչելիութեան հետ. միայն այդ պայմաններում գիտութիւնը դադարում է մի քանի քուրմերի սեփականութիւն լինելուց։

Լ. Ս.

21) Отчетъ комиссiи присяжныхъ повѣренныхъ при Тифлисскомъ Окружномъ судѣ (съ 19 марта 1900 г. по 19-е марта 1901 г.)

Անցեալ տարի մարտ ամսին, Թիֆլիսի փաստաբանների ձեռնբեցութեամբ և տեղիս նահանգական դատարանի հաւանութեամբ հիմնուեց Թիֆլիսում մի համակրելի հաստատութիւն՝ երգուեալ հաւատարմատարների մասնաժողով, իբրև դատարանին օժանդակիչ մնայուն օրգան։

Մասնաժողովի գործունէութեան շրջանը բացառապէս կազմում են երգուեալ փաստաբաններին և նրանց օգնականներին վերաբերեալ գործերը, որոնք առաջ քննւում էին միայն դատարանի ընդհանուր ժողովում, ինչպէս և ուրիշ տեղերում, ուր չը կայ երգուեալ հաւատարմատարների խորհուրդ։ Հասկանալի է, որ դատարանը, իբրև պետական հաստատութիւն, ծանրաբեռնուած միայն իրան յատուկ պաշտօնական գործերով, ոչ բաւականաչափ ժամանակ և ոչ էլ միջոց ունի փաստաբանների գործունէութեան բարդ և փափուկ խնդրին հետեւելու։ Այժմ այդ կարեւոր և պատասխանատու գործը յանձնուած է նորերս կեանքի կանչուած հաստատութեան, իսկ դատարանին վերապահուած է բարձրագոյն ինստանցիայի դերը, ուր անցնում են մասնաժողովի որոշումները։

Պարզ է, որ զբանից փաստաբանական էտիկայի փափուկ խնդրին աւելի կը կանոնաւորուի և ցանկալի ուղղութիւն կը ստանայ, ինչպէս այդ տեանում ենք այն դատաստանական շրջաններում, ուր շատ տարիներ գործում են երգուեալ հաւատարմատարների խորհուրդները։

Անցեալ մարտ ամսին լրացաւ Թիֆլիսի վերոյիշեալ մասնաժողովի գործունէութեան առաջի տարեշրջանը. այդ առիթով հրատարակուած տարեկան տեղեկագրից երևում է, որ անցեալ տարի Թիֆլիսի նահանգական դատարանի շրջանում հաշւում էր 59 երգուեալ հաւատարմատար և դրանց 25 օգ-